

www.gbely.sk

MESAČNÍK 2019

Gbelyan

ROČNÍK 25 ■ ČÍSLO 11 ■ NOVEMBER

Do Adamova novou cyklodial'nicou

Aj cesta môže byť cieľ

V týchto jesenných mesiacoch sa Mestu Gbely podarilo dokončiť niečo, čo uvítajú najmä cyklisti, cestní korčuliari ale aj bežci a peší turisti - asfaltový povrch jestvujúcej cyklotrasy cez les do Adamova. Už dlhšiu dobu sme sa snažili zohnať na jej realizáciu finančné prostriedky, čo sa nakoniec podarilo vďaka dotácii z programu Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika, projekt s názvom „Spoznávajme aktívne a spoločne prihraničné regióny“.

Už sa teda aj na korčuliach dostanete okrem Sirkovej (kde asfaltovú cestu robili Lesy SR) aj do Adamova. Splnili sme teda ďalší z našich cieľov – asfaltovú cyklotrasu do Adamova.

Asfaltový povrch je vybudovaný na jestvujúcej ceste, ktorá spája mesto s rekreačnou oblasťou Adamovské jazera. Cesta sa napája na miestnu komunikáciu v časti Farské, prechádza cez les a ústi na štátnu cestu I/2 Kúty – Holíč. Pred touto štátnou cestou sa úsek s novým povrchom končí. Cyklotrasa však ďalej od štátnej cesty vedie po jestvujúcej miestnej asfaltovej komunikácii do rekreačnej oblasti Adamovské jazera a k rieke Morava, kde je po hrádzi vedená cyklomagistrála.

Cyklisti a teraz už aj korčuliari sa vyhnú frekventovanej štátnej ceste, čo je z hľadiska bezpečnosti veľmi dôležité pre všetkých účastníkov, ale najmä pre rodiny s deťmi.

Nový asfaltový úsek má celkovú dĺžku 4,454 km a šírku 3,0 m.

Ten, kto po tejto trase jazdil, musel prejsť cez železničné priecestie, ktoré nebolo vo veľmi dobrom technickom stave. V spolupráci so Železnicami SR sa podarilo aj toto železničné priecestie zrekonštruovať.

Pred položením asfaltobetónu zabezpečili Železnice SR z vlastných zdrojov stavebnotechnickú prípravu tohto koľajiska. Stavba zároveň pripravuje, resp. dopĺňa podmienky pre ďalší rozvoj cykloturistiky v meste Gbely s nadväznosťou na rozvoj cezhraničných vzťahov so susednou Českou republikou. Takže nech sa páči, môžete si ju ísť vyskúšať!

Ale táto nová spojnica nie je vybudovaná pre autá, takže vodiči, pozor na dodržiavanie zákonov.

INTERREG V-A
 SLOVENSKÁ REPUBLIKA
 ČESKÁ REPUBLIKA

 EURÓPSKA ÚNIA
 EURÓPSKY FOND
 REGIONÁLNEHO ROZVOJA
 SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Spoznávajme aktívne a spoločne prihraničné regióny

Celkové oprávnené výdavky : 570 182,64 €

Cieľ projektu: vybudovanie cykloturistickej trasy v celkovej dĺžke 4,454 km.
 Súčasťou bude aj osadenie mobilár, čím sa vytvorí odpočinkové miesto pre turistov.

Partneri projektu : Gbely

Tvrdonice

Mgr. Miriam Kudolániová
Ing. Matej Vrbňák

Psíčkari, splnili ste si svoju povinnosť?

Posledná novela zákona o veterinárnej starostlivosti so sebou priniesla povinnosť vlastníkov psov zabezpečiť trvalé označenie psa tzv. mikročipom, a to najneskôr do 31.10. 2019. Za opomenutie tejto povinnosti hrozí vlastníkovi psa pokuta vo výške 50 eur.

Novela zákona o veterinárnej starostlivosti vstúpila do platnosti 1.9. 2018. Priniesla viacero zásadných zmien vo vzťahu človeka ku zvieratú. Zvieratá sa už nemá považovať za vec, ale je definované ako živý tvor, cítiaca bytosť. Zákon zavádza opatrenia proti množiteľom, týraním zvierat a už spomenuté povinné čipovanie psov. Každý pes narodený po 1.9.2018 musel byť následne začipovaný, a to pred prvou zmenou majiteľa, najneskôr však do 12. týždňa jeho veku. Na psov narodených do 31.8.2018 sa vzťahovalo prechodné obdobie a majitelia boli povinní zabezpečiť začipovanie u veterinárnych lekárov najneskôr do konca októbra 2019.

Znamená to, že od 1.11.2019 musia

byť už všetky psy na Slovensku povinne začipované. Po tomto dátume už by v ideálnom prípade nemal existovať nezačipovaný pes. V prípade zistenia, že majiteľ opomenul svoju povinnosť a nemá začipovaného psa, bude po uplynutí prechodného obdobia sankcionovaný jednotnou sadzbou pokuty vo výške 50 eur. Podotýkame, že u psov narodených do 31.10. 2019, vlastníkom ktorých je osoba v hmotnej núdzi alebo poberateľ minimálneho dôchodku, sumu za trvalé označenie psa uhradí štát. Postup pri uplatňovaní náhrady nájdete na web stránke Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (www.svps.sk) ako i na web stránke

mesta Gbely v časti „oznamy“.

Trvalé označenie psov mikročipom vytvára lepšiu pozíciu pre ochranu psov ako takých a pre mesto znamená tiež zmenu **pri riešení problematiky psov voľne sa pohybujúcich po verejných priestranstvách**. Ak sa od 1.11.2019 vyskytne prípad, že mesto prostredníctvom odborne spôsobilých osoby odchyť psa a ten bude mať čip tzn. jeho majiteľ je známy – nejedná sa o túlavého psa, **ale o únik psa**. Táto skutočnosť sa automaticky postúpi ako podnet na priestupok podľa § 22 ods. 8 zákona o veterinárnej starostlivosti orgánu veterinárnej správy. Za tento priestupok môže orgán veterinárnej správy uložiť fyzickej osobe pokutu od 400 eur do 1000 eur.

Vzhľadom na uvedené vyzývame všetkých majiteľov psov, aby si ich dôsledne zabezpečili pred únikom a tých, ktorí si doposiaľ nespĺnili povinnosť začipovať svojich psov, aby tak bezodkladne vykonali a predišli tým povinnému sankcionovaniu.

Mgr. a Mgr. Ivana Bolebruchová

Svätý Mikuláš a jeho gýčoví náhradníci

Medzi najpopulárnejších svätcov kresťanskej histórie pravdepodobne patrí sv. Mikuláš, najmä vo východných krajinách a v Rusku. Stal sa priateľom detí, patrónom zajatcov, ochrancom dobrej svadby a pomocníkom v núdzi. Tento muž, kresťan a biskup má svoju reálnu históriu.

Narodil sa okolo roku 270 v Patare, na južnom pobreží Malej Ázie. Už v mladosti bol povestný pre svoju dobročinnosť, ktorá sa najviac prejavila, keď sa stal v roku 300 biskupom v meste Myra, v južnom Turecku. Aj v tomto meste začalo prenasledovanie kresťanov za cisára Galeria Valeria Maximina. Mikuláš sa dostal v roku 310 do zajatia a vo väzení bol veľmi týraný. Vďaka Milánskeму ediktu bol prepustený a v r. 325 poznačený utrpením, vystúpil na známom Nicejskom koncile. Pravdepodobný dátum jeho úmrtia je 6. 12. okolo roku 350. Jeho úcta a kult sa rozšíril až za grécke hranice takmer do všetkých slovanských krajín. V 8. storočí bol vyhlásený za hlavného patróna Ruska. V roku 1087 talianski námorníci, alebo piráti, ukradli jeho telesné pozostatky z náhrobného sarkofágu v kostole v Myre a priviezli ho do talianskeho mesta Bari, kde mu veriaci postavili baziliku, ktorá dodnes patrí k najvýznamnejším románskym cirkevným stavbám v tejto oblasti.

So sv. Mikulášom sú spojené viaceré príbehy a legendy, ktoré vystihujú jeho citlivé srdce a ochotu pomáhať v núdzi bez reklamy a ovácií. Najznámejší je príbeh, ako dal nepozorovane v noci trom chudobným dievčatám peniaze na veno, aby sa mohli čestne vydať a tak ich zachránil pred zneuctením vo verejnom dome. Niektoré životopisy hovoria,

ako sv. Mikuláš dosiahol oslobodenie troch nevinne na smrť odsúdených dôstojníkov, alebo ako odvrátil od svojho mesta hlad.

Žiaľ, komercia a biznis využili jeho veľkosť a popularitu a už v roku 1931 firma Coca-Cola zverila umelcovi Haddonovi Sundblomovi zákazku na výtvarný návrh Mikuláša. Inzerát, ktorý napokon vyšiel 6. 12. s obrázkom Santa Clausa, čo k sebe tisne dievčatko a ponúka mu bezkofeinovú colu, tak dovŕšil postupnú gýčovú deformáciu sv. biskupa z Myry. Nemecký jezuita P. E. Bieger, SJ z Frankfurtu nad Mohanom spomína, že Mikulášov kult zoslabol v 19. storočí, keď si osvietení neželali váženého biskupa

s mitrou, ale milého starčeka v baranici. Prvé gýčové pohľadnice sa objavili okolo roku 1900. Prelomový prerod na Santa Clausa však Mikuláš zažil v USA vďaka holandským prisťahovalcom. Ich deti začali namiesto drevákov naplnených slamou vystavovať v predvečer jeho sviatku prázdne ponožky a z Mikuláša sa stal trpaslík, ktorý jazdí na saniach so sobmi a lezie cez komín do kozuba. Červeno-zeleno-zlatú postavicku si najprv obľúbili dobročinné spolky v Manhattane, neskôr sa začal objavovať v detských knižkách. V USA a Kanade, ale aj v západnej Európe a Rusku sa tak postupne zrodil tzv. vianočný muž, odvodený od sv. Mikuláša, ale bez kresťanského poslania. Nemecké deti ho volajú Weinachtsmann, francúzske Père Noel, ruské Ded Maroz a anglické Santa Claus, čo je skomolenina latinského Sanctus Nicolaus.

Ktovie, čo by na tieto premeny povedal sám sv. Mikuláš. Je už na nás, či si dokážeme uchrániť svoju vzácnu históriu a osobu tohto výnimočného muža. Právý Mikuláš aj dnes inšpiruje nielen deti, aby si všimli ľudskú bolesť a núdzu, ale lieči často aj náš nezáujem a nevšímavosť o trpiaceho človeka, ktorý je blízko nás. Učí nás objavovať krásu anonymného darcu, ktorý má tichú radosť z toho, že niekoho mohol obdať hoci aj maličkosťou.

Svätý Mikuláš, oroduj za nás, aby z našej krajiny nevymizla krása kresťanských tradícií, ktoré vychovávali a vychovávajú človeka k pravým hodnotám ľudskosti, empatie a obdarovávaní.

Andrej Fordinál, váš farár

Môže byť Adventná dedinka bez plastov?

Možno ste sa aj vy dopyčali o tom, že VZN o zákaze používania jednorazových plastov bolo zrušené a Gbely si môžu veselo „plastovať“ ďalej. Tak, ako na hody budú na nás odvádzať zísť kvantá priesvitných pohárov od punču, piva či kofoly, v tom lepšom prípade hodených do žltých kontajnerov, v horšom do odpadkových košov a v najhoršom sa budú povaľovať na zemi. Po dobe kamennej, bronzovej a železnej tu máme dobu plastovú.

Možno si povieť, že jedna lastovička leto nerobí a jeden plastový pohár navyše prírodu nezničí. A teraz si predstavte 5 tisíc plastových pohárov od 5 tisíc obyvateľov Gbely. Alebo 5 miliónov pohárov z celého Slovenska. A čo miliardy pohárov za každého obyvateľa planéty? Ročne je to spolu 9 miliónov ton plastového odpadu. A ak k množstvu odpadu pridáme aj ďalšie formy ničenia prírody, výsledky vidíme vo večerných televíznych novinách. Klimatické zmeny, záplavy v Benátkach, požiare z tepla v

Austrálii, ochladenie o 40 stupňov behom 24 hodín v Texase či víchrice v Tatrách. Výpočet udalostí jedného jediného dňa. Ak s tým niečo neurobíme, bude horšie. Čo s tým? Začnime od seba. Začnime na adventnej dedinke.

Nepodporujeme stánkarov s plastovými pohármi, ale kúpme si punč u tých, čo ho ponúkajú v prírodnom rozložiteľnom materiáli alebo si prinesme z domu vlastný hrnček. Minulý rok možnosť eko pohárov ponúkala prvá lastovička, učiteľia zo ZUŠ Gbely, tento rok myslí

ekologicky SMM (naš kultúrka) a možno budeme prekvapení, že „zelených“ predajcov bude viac. Nedajme si zabaliť nakúpené dobroty do mikroténových sáčkov, prinesme si z domu vlastné. Darčeky pre deti nemusia byť v 10 igelitkách, naše staré mamy bez nich tiež prežili a nákup si domov priniesli vo vlastných taškách.

Nemusíte sa báť, nebudete tam jediní „trápiť“. Určite tam s vlastným hrnčekom stretnete napríklad mňa. A možno budeme všetci prekvapení, koľko nás je. Naším poznávacím znamením bude: žiadny plast v rukách. A možno sa to podarí a adventná dedinka bude ozaj bezplastová. Aj bez toho, aby to niekto zakazoval.

Mgr. Petra Horinková

Stará divadelná garda

Zrejme jedna z najstarších fotografií divadelníkov

Názov divadelnej hry: Na manželskom fronte (10. máj 1931)

Horný rad zľava: neznámy, Viktor Bolebruch Lelín, Ferdinand Juriga, Alžbeta Pelikánová. Stredný rad zľava: Viktor Dúbrava (klarinet), neznáma, Kovalovská, neznámy, Jozefa Dúbravová, Ján Adamovič (kontrabas). Dolný rad: neznámi chlapci

Nebolo takej dobrej partie v Gbeloch ako divadelníci zo Závodného klubu Naftových dolov, s režisérom Ferom Jurigom. Nebolo tej skúšky, ani vystúpenia, aby niečo nevyparali, aby sa nepobavili. V tých časoch bolo málo rádií, o televízoroch ani nechýrovali a divadlo bola jedna z mála kultúr, ktoré bolo dostupné každému, takže nácvik divadelných predstavení sledovalo celé mestečko. Divadelníci sa nestretali len na skúškach, či vystúpeniach, ale boli veľmi dobrí kamaráti i v súkromí. Nacvičovalo sa, kde sa dalo, trochu v Sokolovni (obchod Janovič na rohu), čo patrila priamo Jurigovcom, potom na Meštianskej škole, kde už bolo normálne veľké javisko aj s oponou a reflektormi, kde si

akurát museli nakradnúť školského uhliu, aby sa v zime zohriali. V roku 1962 sa otvoril Závodný klub ROH Nafta Gbel (dnes COOP JEDNOTA), kde už bola úplne plná javisková výbava, ktorú si herci dokončovali svojpomocne. Nehrali sa len divadlá a premiéry bývali každý rok, ale aj estrády pri príležitostiach ako Banický deň alebo Silvester. Súbor sa zúčastňoval celoštátnych súťaží a prehládok a nejdennokrát priniesol najvyššie ocenenia, ako aj filmový krúžok, ktorý vo vynikajúcej úrovni nijako nezaostával! Najviac sa ukázali na príprave a výzdobe plesov, ktorých bývalo neúrekom. Mesiace pripravovali výzdobu, za ktorú by sa nemuseli hanbiť ani kulisáci v Národnom divadle.

Každá skúška bola drinou i zábavou a boli naozaj super kamaráti. Nejdennokrát skončila cesta zo skúšky domov takto:

„No chuapci, já su už doma!“ - vravi Fero Juriga - „Tak dobrú noc a možno aj zbohem! Ráno jedeme ze šéfem Vilímkem s tým dzivokým Rivelínem do Olomouca, do ví, či sa ceuí vrátíme!“

Rozlúčiť sa rozlúčili, ako sa na poriadnych ľudí patrí, ale rozchádzať sa nikto nerozhádzal. Možno by pomohol okrsár Vincek Repa. Zrúkol by:

„V mene zákona, rozíďte sa!“

No ale ktovie, či by ho poslúchli. Ani režiséra mimo javiska nikto neposlúchal a niektorí už boli i s pani Hermínkou pod bránou.

„Co je? De sa cpete, jak luteráni do neba?“

„Ale my...“

„Šak tu nebýváte, neríkau sem vám, že ráno skoro stávám a že sa teda mosím vyspat!“

„Šak vy bježte spat, my víme, de sú klobásky, víno si načepujeme též sami, takže vás nepotrebujeme a ked nescete, jak keby pribuduo.“

„Bože, Bože, proč mja trestáš? To mám dobre drahého konička, co konička, koňa, koniska, rádného štajeráka. A šak ste ho za ty roky aj zežrali, možno aj dvoch, vína a slivovice ste moseli vypít aj pú Krimandlovky. No ale co mám s vama robiť? Podte dál....ale enem na chvílku!“

„Jasně, na chvílku, co nás nepoznáte?“

„Šak, právě, poznám!“

Hodnotenie generálky sa pretiahlo do skorých ranných hodín, kedy sa herci v dobrej vôli rozišli do svojich domovov. Kto vie, či im bude stačiť na uhasenie smädu celý Barinský potok. Gbelské divadlo vstalo z popola, dúfajme že v ničom nezaostanú za starými pardálmi!

Pavol Nemec

Radúz a Mahuliena, 1960

Ženy v parlamente, 1970

Divadelná hra „Vdovobraní“

Druhú novembrovú sobotu sme my, gbelskí divadelníci mali svoj veľký deň. Po takmer roku príprav, písania scenára, učenia sa textov, skladania hudby, šitia kostýmov a výroby kulís nás čakala vytúžená premiéra našej prvej divadelnej hry „Vdovobraní“. Ako už samotný názov prezrádza, hlavná zápleтка sa krútila okolo vdovy Marišky a jej nápadníkov, ktorí sa okolo nej zbehli hneď po pohrebe jej nebohého manžela. Do súboja o jej srdce sa zapojili aj

klebetné príbuzné a o vtipné scény na javisku nebola núdza. V gbelskom dome kultúry sa ozýval krik, plač aj smiech, skrátka všetko, čo k divadlu patrí. Záverečný potlesk našich divákov potešil naše uši a ich pochvalné slová zahriali naše srdcia.

Za námet hry ďakujeme Jánovi Kohútovi, za réžiu Petre Horinkovej a Radkovi Iršovi, hudbu a texty piesní vymyslel Matej Vrbňák a o zvuk sa starali Jozef Došek a Erik Chocholáček.

Na javisku ste mohli vidieť toto obsadenie:

Vdova Mariška:

Katarína Maronová / Marcela Trubirohová

Janek dohadzovač:

Jaroslav Dvořák / Jozef Kurc

Štela:

Peter Volek / Igor Juriga

Joža:

Peter Krchňavý / Ondrej Chocholáček

Štefina:

Petra Volková / Katarína Pálenyíková

Rózka:

Katarína Bellayová / Nikoleta Orešanská

Bjeta:

Katarína Tomašovičová – Nemcová / Zuzana Došková

Felina:

Jana Masárová / Petra Horinková

Jožina:

Veronika Hyžová / Anna Šusteková

Anička:

Karolína Volková / Liliana Sovičová

Jura:

Benedikt Tomašovič / Matúš Sovič

Keďže sa nám podarilo toto predstavenie vypredať až 3-krát po sebe, rozhodli sme sa, že pridáme aj reprízu. Kto ste teda naše predstavenie nestihli, môžete nás vidieť znova 8.12.2019 o 14.30 a 17.00 hodine.

Mgr. Petra Horinková

V Gbeloch už 15 rokov cvičíme s Máriou

Začalo sa to stávkou a snahou zabezpečiť pravidelnú pohybovú aktivitu pre číperné dôchodkyne, jemne nazvané „ženy v zrelom veku.“ Nápad dostala pani Nataša Londarevová, prednostka MsÚ Gbely a reakcia pána primátora? „Ak toto bude fungovať, tak ja zjem svoj klobúk!“ A veru ho aj zjedol, priniesol ho v podobe torty na 10. výročie a priateľsky sa s nami podelil.

Áno, už uplynulo 15 rokov od začiatkov cvičenia – vtedy bola telocvičňa plná žien – dnes je žien pomenej, prebehla aj generačná výmena. Dôležité však je, že sme vydržali a svoje zdravie si spevňujeme aspoň raz do týždňa, vždy v utorok v podvečer v novej telocvični ZŠ s MŠ Gbely. Je nevyhnutné spomenúť aj to, že ak pani Mária Karasová nemôže predcvičovať (napr. zdravotné dôvody, služobné zaneprázdnenie), tak ju rovnocenne zastúpi naša spoločná kamarátka a aktívna cvičenka Ľubica Juráčková. Cviky sú zamerané na rozhýbanie celého tela, primerané veku a pohyblivosti cvičeníek. Podstatné je, že vždy vládne príjemná atmosféra,

pohoda a snaha zachovať si veselú myseľ a pružnosť aj v zrelom veku.

Tiež je nevyhnutné poďakovať za sponzoring Mestu Gbely, jeho

predstaviteľom, ktorí majú stále športového ducha.

Mgr. Mária Cvečková, PhD.
cvičenka

Zmeníme planétu alebo seba?

Filmový festival Ekotopfil – Envirofilm zavítal aj do Gbelov. Poukázal na nadmernú spotrebu, nevedomé správanie, neúctu k prostrediu, negatívny dopad priemyselného pokroku v kontraste s nedotknutou divočinou, prírodou, ktorá je dokonalým architektom a zároveň tichým svedkom zániku.

Festival priniesol do domu kultúry na plátno celosvetovo oceňované dokumentárne filmy zahraničnej i domácej produkcie, ktoré mohli všetkých motivovať k zmene.

Snahou organizátorov je prostredníctvom dokumentárnych snímok a sprievodných aktivít zvyšovať v regiónoch Slovenska environmentálne povedomie. „Festivalové filmy ukazujú nielen krásu a moc prírody, odľahlé miesta doposiaľ nepoznačené ľudskou činnosťou, ale aj presný opak, negatívny dopad našej každodennej spotreby na životné prostredie. Je potrebné sa poučiť zo zlých návykov a naštartovať v sebe zmenu,“ informuje o charaktere podujatia riaditeľ festivalu Peter Lím.

Festivalové podujatie v Gbeloch uvítal aj primátor mesta Jozef Hazlinger:

„Vitáme iniciatívu ľudí, ktorým záleží na našej planéte, na tom, ako na nej budú žiť naše deti a deti našich detí, lebo patríme k tým mestám a obciam, ktoré si dôsledky nesprávnych rozhodnutí z minulosti musíme riešiť sami.“

Pred 16 rokmi v k.ú. Gbely boli neuzatvorené tri skládky na odpad, dve na komunálny a jedna dokonca na nebezpečný. Postupnými krokmi, dôslednými rokovaniami so zainteresovanými a aj s pomocou európskych financií, mesto najprv uzatvorilo skládku TKO smerom na obec Smolinské, potom sa podarilo dohodnúť s pôvodným vlastníkom nebezpečnej skládky Bašty, ktorý ju uzatvoril a zrekultivoval. Skládky sú zabezpečené, neunikajú z nich žiadne škodlivé látky do okolia, sú pravidelne monitorované. To sa však nedá povedať o tretej sklád-

ke, ktorá je vo vlastníctve mesta Holíč, v lokalite zvanej „Cunín“, v k.ú. Gbely. Skládku prevádzkovala firma VPP Holíč, spol. s r.o.

Kto si neváža matku ZEM, neváža si ani sám seba. Tá je tu pre všetkých a nikto nemá právo ju vedome ničiť.“

Festival Ekotopfilm – Envirofilm odštartoval programom pre vopred prihlásené základné a stredné školy. V rámci Junior festivalu sa mohli deti pomocou filmového plátna a sprievodných aktivít naučiť, ako chrániť životné prostredie. Festival pokračoval večerným programom pre širokú verejnosť.

Mgr. Slavomír Brutovský

Pánom bolo zima, tak si postavili zámok

Mesto Gbely zorganizovalo pre ťažko zdravotne postihnuté deti výlet na hrad Buchlov a zámok Buchlovice.

História hovorí, že v roku 1700 zámok v Buchloviciach začal stavať majiteľ hradu a panstva gróf Jan Dětřich Petřvanský. Našiel si taliansku manželku - Anežku Eleonóru z rodu Collona a tej vraj bolo na nehostinnom, vysokopoloženom hrade Buchlov zima. Preto sa jej manžel rozhodol, že jej v obci Buchlovice, rozloženej neďaleko hradu Buchlov, postaví na tú dobu moderný zámok obkolesený rozsiahlym parkom. A tak vzniklo dielo v talianskom štýle nazývané villa rustica, ktoré je dnes považované za najčistejší príklad talianskej barokovej vily v strednej Európe. Ďalšou zastávkou bol hrad Buchlov. Podľa legendy v jednej z jaskýň stával kamenný oltár zasvätený pohanskému bohovi lovu. V časoch, keď toto územie osídľovali Slovania tento oltár našli a dali hradu meno podľa nálezu – buh lovu – Buchlov. Ďalšie legendy hovoria i o templároch, ktorí sídlili na tomto významnom hrade. Výlet si deti užívali, čo je vidieť i na ich spokojných tvárach.

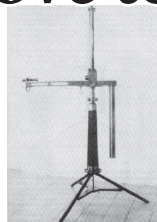
Mgr. Andrea Šupíková

Pamätný rok pre Eötvösove torzné kyvadlo

V roku 2019 si v rámci gbelskej ropnej histórie pripomíname sté výročie úmrtia Lóránda Eötvösa (1848-1919). S jeho skonštruovaným torzným kyvadlom, ktoré ho preslávilo po svete, meral priestorové zmeny gravitačného priestoru. Preto ho však spomíname v spojitosti s Gbelami?

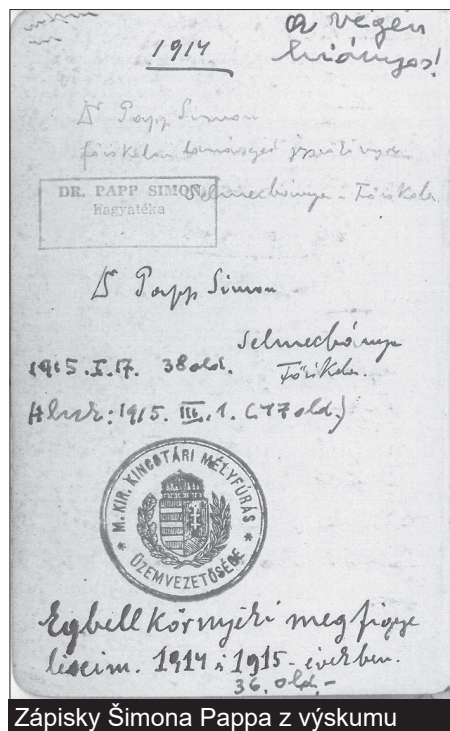
Prvé merania týmto torzným kyvadlom uskutočňoval Eötvös v budove univerzity a na záhrade svojej vily. Aby vylúčil každú poruchu gravitácie, uskutočňoval v zime 1901-1903 meranie kyvadlom na zamrznutom Blatenskom jazere (Balaton). Eötvös sa vtedy snažil uskutočniť svoje merania pri výskume podzemných geologických masívov. Verejnosti predstavil svoj nástroj prvýkrát v roku 1906 na Budapešťianskom kongrese pre medzinárodné zememeračstvo. Kongres poslal výbor na prehliadku merania územia v okolí Aradu. **Prvé úspešné praktické merania sa uskutočnili v roku 1915-1916 v okolí Gbelov. Predstavovali začiatok geofyziky vo výskume surovín.** Počas ďalších dvoch rokov bolo Eötvösove torzné kyvadlo pri týchto prácach najdôležitejším nástrojom. Okrem Gbelov bolo používané tiež pri odkrytí ropných území v Texase, Venezuele a na Blízkom východe.

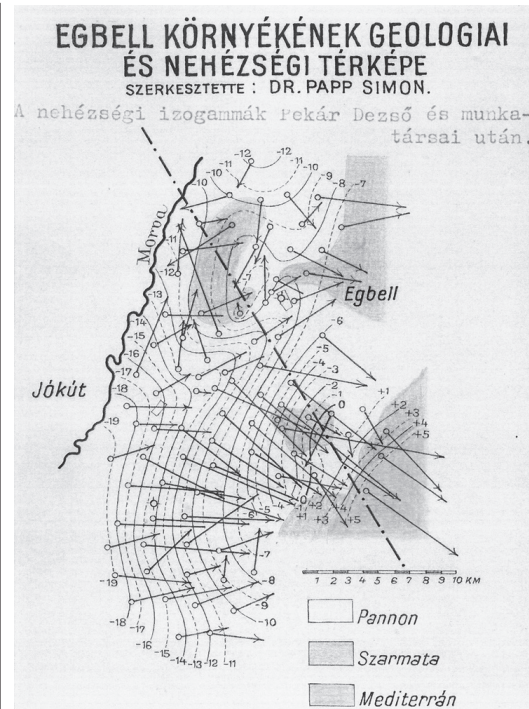
Šiator, z ktorého sa vykonávali merania

Zostrojením Eötvösovho kyvadla sa zrodila geofyzika na výskum ropy Lóránd Eötvös sa začal zaoberať gravitáciou v druhej polovici 80. rokov 19. storočia. Otázka sa objavila v potrebe určenia presného tvaru Zeme. Vo výskumoch v tomto smere sa dostal až po zostrojení torzného kyvadla, ktoré po ňom neskôr pomenovali. Veľmi rýchlo zistil, že jeho kyvadlo je vhodné popri výskume tvaru Zeme aj na preukazovanie podzemných geologických štruktúr. Používanie tejto vlastnosti v praxi na seba nenechalo dlho čakať. Prvý hĺbkový vrt na svete, ktorý vytyčili na základe meraní Eötvösovho kyvadla v roku 1913, sa vzťahoval na výskum kamennej soli v Sedmohradsku, po úspechu ktorého bolo použitie na výskum ropy na dosah ruky.

Ako bolo vyššie spomenuté, táto udalosť sa viaže na objavenie ropy v okolí Gbelov. K príbehu gbelského ropného poľa patrí aj prípad poľnohospodára Jána Medlena, ktorý vymenil svoje suché polia so židovským kupcom Hermanom Grumandelom za bažinaté pozemky v lokalite Dúbrava, kde sa pri kopaní odvodňovacieho kanála od zahodenej cigarety vznietil presakujúci zemný plyn. Pri orbe si všimol zvláštny zápach. Zistil, že z pôdy presakuje zemný plyn. Jeho predpoklady sa potvrdili. Keďže rozmýšľal prakticky, kanálom vybudovaným z tehál zaviedol plyn do domu, kde ho používal na kúrenie a varenie. Prípad sa stal v okolí známym až výbuchom nazhromaždeného plynu. Správa sa dostala do uší aj miestnym úradom. Vec okamžite nahlásili nariadeným orgánom, až kým sa chýr nedoniesol na ministerstvo financií. Následne sa tým začali zaoberať aj odborníci – geológovia Hugo Böckh, Vazul Lázár a Šimon Papp sa vydali do terénu na geologické mapovanie, ktorého výsledkom bolo vykreslenie podzemnej kupoly. Vrt, ktorý sa uskutočnil na jeho vrchole koncom roku 1913 potvrdil v relatívne malej hĺbke 70-160 m výskyt zemného plynu a v hĺbke 160-250 m výskyt ropy. Na základe neskorších produkčných vrtov sa dal presne zistiť tvar a rozsah klenby.

Zápisky Šimona Pappa z výskumu

Geologická mapa zachytávajúca obtiažnosť gbelského terénu vznikla na základe výsledkov meraní ozogamov.

Merali: Pekár Deszo a jeho spolupracovníci
Spracoval: Dr. Simon Papp

Na návrh Huga Böckha, neskoršieho riaditeľa Geologického ústavu, ktorý už predtým sledoval terénne merania pomocou torzného kyvadla, a na žiadosť ministra financií Eötvös a jeho spolupracovníci uskutočnili na území merania torzným kyvadlom. K výsledkom merania sa vyjadril Šimon Papp, ktorý bol aktívnym účastníkom mapovania, nasledovne: „O moje geologické výsledky som sa nemohol podeliť s geofyzikmi, až vtedy, keď boli aj oni so svojimi prácami hotoví. Vtedy sa ukázalo, že oba postupy poskytli takmer rovnaký výsledok a tým sa po prvýkrát na svete preukázalo, že hmotnostné merania sú naozaj vhodné na dokazovanie štruktúr obsahujúcich uhľovodíky.“ Toto meranie preukázalo využiteľnosť Eötvösovho kyvadla vo výskume uhľovodíkov a tým založilo základy geofyziky na výskum ropy. Význam novej Eötvösovej metódy torzného kyvadla teda spoznal nielen gbelský ropný priemysel, ale aj vedecký svet, v prvom rade geodeti. F. R. Helmert, medzinárodne uznávaný riaditeľ potsdamského Geodetického inštitútu, ho považoval hneď po olovnici za jeden z najjednoduchších a zároveň aj najdôležitejších prístrojov.

Zdroje:

Köölaj és földgáz 2014/2
Magyar feofizika 59.évf(2018) 4.szám,
Magyar olajipari múzeum Zalaegerszeg
Archív Jánosa Tótha
Preklad: Valéria Brezovská

Lávka, ktorá spája

Rieka Morava nás nerozdeľuje, ale spája, spievajú členovia gbelského speváckeho zboru Senior. Autor textu – Pavol Nemec Lelín sa možno inšpiroval smelou myšlienkou, že voda, náš priateľ a veľký pomocník, nemôže byť elementom, ktorý bude narúšať naše dobré susedské vzťahy medzi Moravákmi a Záhorákmi. Veď máme spoločné korene ešte z čias Veľkej Moravy, kedy rieka Morava mala inak vyryté svoje koryto, mala svoje skryté zákutia, plytčiny, brody, ktoré napomáhali tomu, že aj keď si ani naši starkí nepamätajú, že by tu bola niekedy pevná lávka, vedeli sa dostať jeden k druhému. Nejednen Moravák má za manželku Slovenku, či naopak. A ich potomkovia sú skutočnými Čechoslovákmi.

Ale potreba mosta, či lávky postupne dozrievala na obidvoch stranách rieky. V Gbeloch sme myšlienke - odstránenia vodnej bariéry - dali zelenú vybudovaním lodného spojenia v prístave Gbely – Adamov, kde sme z grantov Európskej únie zakúpili dve väčšie motorové lode a po vzore zo skalického Baťáku sme začali prevážať už v roku 2012 ľudí z jedného i

druhého brehu. Túto službu si pochvaľujú najmä cyklisti, ktorí pokračujú na moravskej strane najmä k vykopávkam v Mikulčiciach a tí z Moravy – zasa po hrádzi na slovenskej strane k historickému skvostu – Kostolíku svätej Margity Antiochijskej, ktorá bola postavená ešte za čias príchodu Cyrila a Metoda do našich krajov. Aj o tomto som informoval divákov televízie

JOJ pri slávnostnom otvorení novej spojnice medzi Slovenskom a Českou republikou – modernej, pevnej, architektonicky zaujímavej - lávky v Kopčanoch.

A tak vybudovaním lávky pri Kopčanoch sa splnil sen mnohých turistov, cykloturistov, výletníkov, alebo aj len ľudí na vychádzke, a zároveň sa naplnili slová našej gbelskej pesničky – Rieka Morava nás nerozdeľuje, ale spája.

Ing. Nataša Londarevová

S ľudovkou na perách

Folklorná skupina Gbelan niekoľkokrát v roku vystupuje v Dome pokojnej staroby v Gbeloch (DPS). Tak sme urobili aj v mesiaci úcty k starším. Naše vystúpenie bolo súčasťou programu, ktorý zorganizovalo vedenie DPS, ZŠ s MŠ, spoločne s Folklornou skupinou Gbelan. Doobeda sme vystupovali v „novom“ DPS, poobede v „starom“ DPS.

Pripravili sme si ľudové piesne, s ktorými sme doteraz nevystupovali, ale také, ktoré sa v Gbeloch v minulosti spievali a chceli sme, aby diváci boli súčasťou nášho vystúpenia, preto sme vybrali známe piesne. Toto sa nám aj podarilo, spoločne sme vyspevovali a ktorí vládali, si aj zatancovali. Sme radi, že sme starších ľudí mohli pobaviť a verím, že oni boli radi, že sme boli u nich. Tešíme sa na ďalšie vystúpenie v DPS.

Ján Bolebruch za FSk Gbelan

**Základná škola s materskou školou Gbely
Vás pozýva na vystúpenie žiakov 1. stupňa**

Pomáhame už stotridsať rokov

Tretiu októbrovú sobotu si hasiči z Gbelov pripomenuli okrúhle výročie založenia hasičského zboru. Oslavy začali uctením si pamiatky všetkých hasičov položením venca na mestskom cintoríne, pokračovali slávnostným sprievodom od kultúrneho domu a slávnostnou sv. omšou, po ktorej sme si uctili kyticou kvetov patróna hasičov sv. Floriána.

Následne sa všetci účastníci presunuli sprievodom do domu kultúry, kde pokračovala slávnostná schôdza. Po privítaní vzácných hostí, medzi ktorými nechýbal primátor mesta Ing. Jozef Hazlinger, člen prezídia DPO SR Anton Urdovič, prednostka mestského úradu Ing. Nataša Londarevová, ctihodný pán farár Andrej Fordinál, predseda územnej organizácie DPO SR v Skalici Michal Lukáč, tajomník územnej organizácie DPO SR v Skalici Jozef Dermíšek, členovia Zboru dobrovoľných hasičů města Židlochovice, zaslúžilí členovia DPO SR Ferdinand Junek, Ferdinand Kocák, ako aj funkcionári Územného výboru DPO SR v Skalici a členovia a funkcionári Dobrovoľných hasičských zborov Petrova Ves, Unín, Brodské, Letničie a Radimov a po príhovore predsedu DHZ Gbely nám svojim vystúpením spríjemnili oslavy deti zo Základnej umeleckej školy v Gbeloch. Ďalším bodom osláv bola výročná správa veliteľa DHZ Gbely Vojtecha Papánka, v ktorej uviedol napríklad stav členskej základne, vybavenie hasičského zboru, alebo niektoré zásahy a akcie, ktorých sme sa zúčastnili. V následných príhovoroch vystúpili predovšetkým hostia, kde vyzdvihli prácu hasičov, ich význam a dôležitosť a niektorí z hostí odovzdali ocenenia nášmu zboru, alebo jednotlivcom za podporu a spoluprácu. Jedno významné ocenenie bolo udelené aj primátorovi mesta Gbely, ktorému bola na návrh výboru DHZ Gbely udelená Medaila za spoluprácu.

Ďalšími ocenenými členmi boli:

Za vernosť 10 rokov: Miroslav Chňupka, Vladimír Vanek, Zuzana Polláková, Radovan Vanek, Michal Vlk

Za vernosť 30 rokov: Tibor Hrubša, Hana Vaňková

Za vernosť 40 rokov: Dušan Fádlik, Jaroslav Gál, Ladislav Gál, Miroslav Vanek, Ferdinand Kocák

Za vernosť 50 rokov: Jozef Ondrůš

Medaila za Zásluhy: Tibor Hrubša, Hana Vaňková, Jozef Veselý, Libuša Csernáková

Medaila za Príkladnú prácu: Jaroslav Matula, Veronika Bolebruchová, Martin Kobilý, Drahoslava Gálová, Jiřina Kobilyová

Ďakovný list: DHZ Brodské, DHZ Petrova Ves, DHZ Radimov, DHZ Letničie, DHZ Unín

Imatrikulácie prvákov indiánov

Vo štvrtok 24.októbra sa v našej základnej škole konala už tradičná milá akcia pre našich najmenších, ktorých sme prijali medzi seba - Imatrikulácia prvákov. Tí sa v tento deň premenili na indiánov spolu so svojimi učiteľmi.

V indiánskej kultúre existuje jeden príbeh o dvoch vlkoch, v ktorom starý otec učí svojho vnuka dôležitú životnú lekciu. Starý otec hovorí svojmu vnukovi, že vo vnútri nás všetkých prebieha bitka. Je to boj medzi dvoma vlkami, ktorí v nás žijú. Hovorí: „Vnuk môj, boj je medzi dvoma vlkami, ktorí žijú vo vnútri nás všetkých. Jeden z nich je zlý. Je to hnev, závisť, žiarlivosť, smútok, ľútosť, chamtivosť, arogancia, sebaúcta, vina, odpor, menejcennosť, lži, falošná pýcha, nadržanosť a ego. Druhý je dobrý. Je to radosť, pokoj, láska, nádej, pokora, láskavosť, zhovievavosť, empatia, veľkorysosť, pravda, súcit a viera.“ Vnuk nad tým chvíľu premýšľal a spýta sa: „Ktorý vlk vyhrá?“ Starý otec odpovie: „Ten, ktorého krmíš.“

Príbeh dvoch vlkov učí prváčikov, ale aj nás, že naša budúcnosť a náš osud je v našich rukách. My veríme, že naši najmenší budú počas svojej deväťročnej cesty kŕmiť toho správneho vlka. Ako pamiatku na tento významný deň si spoločne zasadili v školskom areáli krásny symbolický strom- gaštan, ktorý bude sledovať ich školskú etapu.

Držíme im palce.

Mgr. Dávid Jureňa

Zaujímavé čítanie v našej knižnici

Mesiac november sa všeobecne nesie v duchu Dušičiek ale i lampiónov. V knižnici sme si pripravili pre našich čitateľov veľa nových vecí. Začiatkom mesiaca november nás poctili svojou návštevou pani Morávková a pani Pažitková, ktoré bývajú v Dome pokojnej staroby.

Rozhodli sa spríjemniť našim prváčikom namáhavé učenie prečítaním dvoch známych rozprávok. Pani Morávková prečítala rozprávku o Smoliarikovi a pani Pažitková o Medovníkovej chalúpke. Prváčikom, ale i tetuškam, sa čítanie zapáčilo, pohovárili sa, zasmiali a sľúbili sme im, že ich budúci rok prídu naši prváčikovia navštíviť a na oplátku im prečítajú zaujímavý príbeh.

Rada by som oboznámila s tým, že v mesiaci december plánujeme urobiť v našej knižnici mini výstavu výrobkov našich žiakov druhého stupňa. Budú to výrobky, ktoré deti urobili v rámci tech-

nických prác v škole. Keďže sa mesiac december nesie v duchu Mikuláša, svätej Kataríny a Vianoc, budú sa výrobky týkať hlavne týchto sviatkov. Veľmi rada by som sa pokúsila zorganizovať i mini vianočný jarmok, kde by si mohli deti ale i dospelí vystavené výrobky za symbolickú cenu zakúpiť.:)

Nové tituly v tomto mesiaci:

G. Murín
- *V tieni Černobyľa*
A. Bray – Marvel Studios
- *Encyklopédia postáv*
J. Blacková
- *Strážkyňa krištáľov*

a veľa iných, hlavne detských kníh.

Školu viedli žiaci, ...a zvládli to na výbornú

V pondelok 28. októbra zažila naša škola výnimočný deň, ktorý sa určite stane našou dlhoročnou tradíciou.

Žiaci 9. ročníka nahradili všetkých učiteľov a jeden deň viedli celú školu oni - nový pán riaditeľ M. Mokrohajský riaditeľoval, kontroloval, jeho zástupca D. Lukáč vykonával hospitácie, učitelia -deviataci učili, dozorovali, riešili všetky problémy, ktoré počas dňa vyskočili, športovali v telocvični, družinovali, kávičkovali v zborovni počas prestávok či voľných hodín.

A zhostili sa tejto svojej úlohy naozaj zodpovedne, vyučovanie riadne prebiehalo, nikde nebol žiadny chaos, žiaci ani náhodou nemali „voľný deň,“ ale pracovali naplno.

Cieľom tejto akcie bolo priblížiť prácu učiteľa žiakom, viesť ich k vzájomnej komunikácii a úcte k tomuto povolaniu, učiť

ich zodpovednosti a spolupráci. Cieľ splnený, už teraz sa tešíme na ďalšie pokračovanie.

Mgr. Dávid Jureňa

Deň materských škôl na Slovensku

Z iniciatívy Slovenského výboru Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu (SV OMEP) vznikla myšlienka usporiadať Deň materských škôl na Slovensku. Významným medzníkom v dejinách predškolskej pedagogiky na Slovensku sa stal dátum 4. november 1829. V tento deň vznikla a bola založená v Banskej Bystrici prvá „detská opatrovňa“ na území Slovenska.

Jej zakladateľkou bola grófka Mária Terézia Brunswická ktorá, po Budíne a Pešti, zriadila v roku 1829 opatrovňu v Banskej Bystrici. Terézia okrem iného bola aj žiačkou a múzou sklada-

teľa Ludvika van Beethovena. Podarilo sa jej vystihnúť špecifikum didaktiky v materskej škole už v jej počiatkoch. Peštianske noviny o tejto udalosti napísali: „*Tieto malé deti tam tak vyuču-*

jú, že ani nevedia, či sa učili, a celý deň tak trávia, že si myslia, že sa len hrali. Učia sa o tom, čo raz budú potrebovať a bude pre nich užitočné nielen v škole, ale na akejkol'vek životnej postati.“

V našom meste Gbely sme si 190. výročie tejto udalosti pripomenuli 6.11.2019 spoločným lampiónovým sprievodom, kde v hojnom počte deti, rodičia aj pani učiteľky, prešli trasu od kostola až do dvora materskej školy. Tu sme si spoločne zatlieskali a vypustili tradičné lampióny šťastia, potom sme sa spokojní a príjemne unavení rozbehli domov. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník...

Jana Macejková
ZŠ s MŠ Gbely

Tajomstvo polnoci

Pred začiatkom jesenných prázdnin sa už po druhýkrát v našej základnej umeleckej škole konala noc v škole, ktorá tento rok niesla názov „Tajomstvo polnoci.“

Už pri vstupe do budovy žiaci mohli cítiť atmosféru, ktorá sa niesla celým večerom. Brána školy bola ako vchod do strašidelného hradu vysvetená faklami a strašidelnou výzdobou. Všetci spoločne, a nebolo nás málo,

sme sa stretli v telocvični školy, kde sa žiaci základnej umeleckej školy rozdelili do skupín, v ktorých hľadali zatiaľ pre nich nepoznané zákutia školy. Hrali sme sa, súťažili a do toho nás občas vystrašilo nejaké to „strašidlo.“ Odmenou za

túto noc pre nás všetkých bol ohňostroj, ktorý potešil nielen malých, ale i veľkých. Ďakujeme všetkým zúčastneným žiakom za ich energiu a za to, že to všetci zvládli. Po náročnej noci sme sa zobudili plní zážitkov na celý večer a celú noc. Spoločne sme sa naraňajkovali, vypili si čaj a utekali domov k svojim rodičom prázdninovať. Dúfame, že sa všetkým žiakom páčilo a že v budúcom školskom roku sa nás stretne opäť o niečo viac.

Ivana Polachová

Nová tanečná sezóna

Tanečná skupina ENDY otvorila svoju 22. tanečnú sezónu, a to už tradične na tanečnej súťaži MY DANCE 2019 Myjava. Tanečníci si priviezli svoje prvé tanečné ocenenia v tejto sezóne.

- 2.miesto kategória DISKO - Blue explosion
- 2.miesto kategória SHOW DANCE - Happy birthday
- 3.miesto kategória SHOW DANCE - Doba kamenná
- 3.miesto kategória SHOW DANCE - Na zozname

Tanečná skupina má v tomto školskom roku 210 tanečníkov, ktorí trénujú v 13-ich kolektívoch. Najbližšie nás čaká medzinárodná pohárovú súťaž v Leviciach a dve tanečné sústreduenia.

V Gbeloch nás najbližšie uvidíte na vianočnom koncerte ZUŠ Gbely 12.12.2019.

Šarkan letí...

**Šarkan letí, nemá deti
a my máme nepredáme...**

Tak prišli deti z materskej školy 23. októbra na Ostrý vrch so šarkanom v ruke. Prijemné jesenné slniečko, ideálny vetrík a nechýbala ani opekačka. Oblohu nám vyzdobili šarkany a dobrú náladu priniesli deti a ich rodičia. Za výborné výkony, pri púšťaní šarkanov, boli všetky deti odmenené. Ďakujeme Gbelským strýcom za sladké odmeny a vatru.

Oľga Martinkovičová

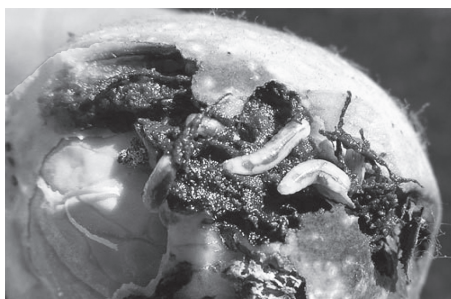
Vrtivka orechová

Mnohých zberačov orechov v tomto roku prekvapilo množstvo čiernych orechov, ktoré zostávajú na strome alebo padajú neskôr. Obal orecha zostáva čierny a ťažko ide zo samotných plodov dolu. V sčernetej dužine šupky orecha môžete pozorovať biele larvičky. Je to nový škodca - vrtivka orechová (*Rhagoletis completa*), ktorá sa u nás tento rok veľmi rozšírila.

Pochádza z USA a severnej časti Mexika. V súčasnosti je rozšírená po celej Európskej únii.

Je to jediná muška, ktorá v tomto priestore napáda orechy. Je dlhá 5mm, má žlté – červené telo so svetložltým štítom. Má jednu generáciu do roka. Prezимуje ako kukla v pôde, najčastejšie bezprostredne pod stromom, na ktorom sa živila. Prvé mušky vyletujú z pôdy v polovici júla, posledné koncom septembra až začiatkom októbra. Kladú okolo 150 vajíčok na jeden plod. Po piatich dňoch sa vyvinú biele larvy 0,8 až 1 cm dlhé. Larva sa zavŕta do oplodia a živí sa jeho dužinou asi 30 až 40 dní.

Potom, zvyčajne v čase padania orechov, opúšťajú plod. Znovu sa zakuklia v pôde a čakajú do ďalšieho leta (ako kuk-

ly dokážu prečkať aj dva roky). Napadnuté plody sú charakteristické sčernením oplodia. Buď spadnú, alebo zostanú na strome.

Chemická ochrana:

Ochrana má význam iba vtedy, ak sledujeme dynamiku výskytu mušiek. V polovici júla, kedy začínajú vyletovať prvé mušky, zavesíme do korún stromov žlté lepové doštičky tak, aby sa na ne neprilepili listy. Lepové doštičky značiek „Rebell amarillo“ alebo „Pherocon trece“ majú okrem žltého zafarbenia aj vrecúška s látkou, ktorá mušky priťahuje. Lepové doštičky vešiame vo výške 2 a 5 až 6 m nad zemou. Keď sa na doštičkách objavia prvé mušky, je potrebné vykonať postrek insekticídmi – napríklad „Laser 240 SC“, „Calypso 480 SC“ alebo „Imidan 50 WG“. Insekticídy treba pomiešať s bielkovinovou návnadou „Nutrel“, ktorá mušky priláka. Ako konzumujú túto zmes, vstrebávajú aj insekticíd a tým sa otrávia. Je dobré používať trysky, ktoré vytvárajú väčšie kvapky. Postrek je vhodný ešte 2 – 3-krát zopakovať pri dodržaní predpísanej koncentrácie a ochrannej doby.

Jednoduchou metódou ochrany sú guľaté plastové nádoby, ktoré sa zavesia do koruny orecha. Ide o uzavretý

systém, pri ktorom je viečko na vnútornej strane impregnované insekticídmi a na dne nádoby je priehľadné vrecúško s lákadlom (melasa). To privábi vrtivku, ktorá vojde malým otvorom v spodnej časti nádoby a insekticíd ju usmrtí.

Mechanická metóda ochrany:

Ako účinná metóda sa ukazuje zakrývanie pôdy pod korunou krycou plachtou. Položíme ju na povrch pôdy a ukotvíme klincami. Tak znemožníme, aby vylietali dospelé vrtivky z pôdy a kladli vajíčka do zeleného oplodia. Plachtu musíme mať rozloženú od polovice júla až do konca septembra. Nakoľko je možný prelet mušiek zo susedstva je účelné, aby aj susedia zaviedli toto opatrenie.

K zníženiu populácie prispejeme aj tým, že v auguste až septembri budeme odstraňovať zo spodnej časti stromu napadnuté plody so zasychajúcim oplodím. Tie potom rozdrvíme alebo spálime spolu s larvami. Tak zabránime, aby sa zakuklili v pôde. Poškodené oplodie nesmieme kompostovať. Tým by sme umožnili ich prezimovanie. Možno je aj plytká jesenná kultivácia pôdy pod korunou po zbere orechov do hĺbky 5 – 10 cm skôr, ako sa larvy do nej premiestnia. Na jar v apríli kultiváciu zopakujeme o čosi hlbšie.

Biologická metóda ochrany:

Je to napríklad foliárna aplikácia entomopatogénnej huby „Beauveria basiana“ na dospelcov, jesenná pôdna aplikácia entomopatogénnych hlístic proti larvám aj ich jarná aplikácia proti dospelým vrtivkám v období ich liahnutia.

Zdroj: Časopis „Sady a vinice“ č. 04/ 2019
Spracovala: Ing. Ľudmila Činovská

MYSLITE**NA SVOJE ZDRAVIE
A CHUDNITE POD ODBORNÝM
DOHLĎADOM S
NUTRIFOOD PLAN**

ul. Novoveská 941, Šaštín Stráže
ul. Jánošíkova 1604/6, Malacky
0910 / 628 555
hlavickova@nutrifood.sk
www.nutrifood.sk

KÚPIM ORNÚ PÔDU

v katastrálnom území Gbely bez
nájomného vzťahu k PD Gbely cca.
15000 m². Cena 0,50 €/1 m².
Kontakt: 0902 / 194 954

**PREDAJ A SERVIS PC
REG. POKLADNICE,
TVORBA WEBSTRÁNOK**

0903 / 486 477
www.comptel.sk

**KOZMETICKÝ SALÓN
FEMINA**

Jana Švrčková, Naftárska 944
ponúka: kompletné kozmetické služby
JANSSEN Cosmetics ošetrovanie pleti -
laser LASOCAR. Info: 0904 / 572 184

TVORBA WEBSTRÁNOK

Ondrej Chocholáčik
0915 / 613 610 www.webon.sk

**KAMEROVÉ SYSTÉMY,
ALARMY**

0903 / 486 477 www.comptelplus.sk

KOVOŠROT VAŠIN, s.r.o.
(Gbely – objekt tehelné)

Výkup kovového odpadu a fareb. kovov
Výkup a zber autovrakov,
doklad o likvidácii
K dispozícii nájazdová váha (40t)
Otvorené: UT-PIA:10.00-16.00
SO:9.00-12.00
Výkup papiera (časopisy a noviny)
na prevádzke Čáry
0908 / 147 888 0903 / 404 138

**PNEUSERVIS
IVAN VANEK**

Kpt. Nálepku 822/13
0905 / 600 167

Predaj, uskladnenie pneumatík a diskov

TAXI GBELY

Preprava osôb / NON STOP / 1-8 osôb
0910 / 829 475

REALITNÉ SLUŽBY

AKÉ SI ŽELÁTE...

Dominika Mikulíková 0902 061 439
RE/MAX Good Choice
dominika.mikulicova@re-max.sk

**MIROVE TORTY
A ZÁKUSKY**

Domáca rodinná cukrárenská výroba
Miroslav Horinka
Torty a zákusky na rôznu príležitosť i
všedný deň.
Dovoz do Gbelov podľa dohody.
Tel: 0915 749 758
www.mirovetorty.sk
mail: miroslavhorinka@gmail.com

**ŽALÚZIE, ROLETY,
SIETKY**

MONTÁŽ a OPRAVY - 0903 / 463 904

VYKUPUJEM

Vykupujem staré mince aj celé
kompletné zbierky po zberateľoch,
alebo dedičstvo. Info: 0902 / 168 083

**BEZPLATNÁ
INZERCIA**

PRE VLASTNÍKOV NEOBÝVANÉHO
DOMU, ALEBO ZÁUJEMCOV
O KÚPU

Je na predaj rodinný dom s
dvoma 3-izbovými bytmi na ulici
Mirka Nešpora. Každý z nich má
samostatný vchod a výmeru 110m².
Kontakt: 0907 / 782 620

Výhodne predám veľkorysý
dvojbytový poschodový dom na ulici
Jilemnického. Je podpivničený.
Dom má dve záhradky a je aj
čiastočne zariadený. 0904 616 534

**PRENÁJOM
KYSLÍKOVÉHO
KONCENTRÁTORA**

Liečba kyslíkom pomáha:

- pri pľúcnych a srdcových ochoreniach
- pri zvýšenom krvnom tlaku a arytmií
- pri rekonvalescencii a posilňovaní imunity
- športovcom zlepšiť kondíciu a zrýchliť regeneráciu

Prenájom prístroja 2 eurá na deň
(minimálna dĺžka prenájmu je 10 dní)
Prístroj vám v Gbeloch a okolí
privezieme domov.
0949 571 275 / info@gasotech.sk

ENII NAILS - POZVÁNKA

Milí spoluobčania, srdečne vás
pozývame do predajne Enii-nails v
Gbeloch (nechtová kozmetika) na
vianočný deň, ktorý sa uskutoční dňa
4.12.2019. Radi vám skrášlime vaše
nechtý a ponúkame vianočný punč.
Zároveň si môžete nakúpiť naše
produkty s 20% zľavou a každého
potešíme aj malým darčekom.

Teší sa na vás tím Enii-nails

**SPOLOČENSKÁ
KRONIKA****NARODILI SA:**

Rebeka Gálová

MANŽELSTVÁ:

Rudolf Smolka – Katarína Velická

OPUSTILI NÁS:

Františka Brunovská, Ivan Danihel
Júlia Fülöpová, Irena Kráľová,
Ján Ondrúšek, Štefan Sokol,
Mária Žáčková

JUBILANTI - NOVEMBER 2019:

Jaroslav Dvořák, Ladislav Glogovský,
Anna Horinková, Štefan Martinkovič,
Anna Matulová, Viera Šefčíková,
Božena Fleischmannová,
Barbora Kaiserová,
Emília Bolebruchová,
Margita Bolebruchová,
Vladimír Remiš, Jozefína Zajíčková,
Ferdinand Macánek, Anna Morávková,
Otília Konečná, Viliam Žák,
Ignác Kridl

Mesačník Gbelan - mestské noviny zo života mesta. Zadarmo. Vydáva Správa mestského majetku Gbely, spol. s r.o., Naftárska 2104/2, Gbely, IČO 36268399, e-mail: kultura@gbely.sk č.tel/fax.: 034/6621764. EV 3113/09. ISSN 1338-9947. Zodpovedný redaktor: Mgr. Slavomír Brutovský. Vydavateľ nezodpovedá za štylistické a pravopisné chyby autorov článkov. Jazyková úprava: neprešlo jazykovou úpravou. Vydavateľ si vyhradzuje právo články upraviť, krátiť a neuverejniť. Názor vydavateľa sa nemusí zhodovať s názorom autora článku či inzerátu. Vydavateľ nezodpovedá za obsah a informácie obsiahnuté v platenej reklame a inzercii. Anonymné príspevky neuverejňujeme, zaslané príspevky nevraciam. Adresa vydavateľa: Správa mestského majetku Gbely, spol. s r.o., Naftárska 2104/2, 90845, Gbely, Náklad 1820 ks, grafická úprava: Mgr. Slavomír Brutovský, fotografia na titulnej strane: Denis Šimek, tlač: Tlačiareň Durlák. Uzávierka príspevkov je do 10.12.2019.

Gbelania na 64 poliach

Richard Hyža vicemajstrom okresu

Po úvodných kolách 3. a 4. ligy sa k slovu dostali aj zvyšné dve súťaže, v ktorých majú Gbelania zastúpenie svojimi družstvami. V 2. lige sa zatiaľ naftárom nedarí. Najskôr v 1. kole privítali Cífer a prehrali vysoko 2 : 6. Potom v 2. kole rovnako doma podľahli rezerve Modry tesne 3,5 : 4,5. V 3. lige sa v 2. kole pre zmenu na družstvo usmialo šťastie a vyhralo v Modranke 3 : 5. V rámci 3. kola domáce Gbely hostili večného rivala z Orechovej Potône a toto ostré stretnutie skončilo nerozhodným výsledkom 4:4. V súťaži 4. ligy sa v 2. kole sťahovali Gbelania do mestečka spod Bradla a tento duel im vôbec nevyšiel a výsledok 4 : 1 v ich neprospech hovorí za všetko. V 3. kole naftári hostili vo svojich priestoroch nevyspytateľné CVČ Senica, s ktorým sa ťažko vyhráva.

Konečný výsledok 2,5 : 2,5 je aj preto dobrý. Všetky súťaže konečne doplnila aj 5. liga, kde najskôr v 1. kole mladíci prekvapili, keďže zvíťazili práve na pôde CVČ Senica v pomere 2:3. Naopak, v 2. kole táto mládež totálne vybuchla v dobre rozohranom stretnutí 0:5.

Na záver ešte jedna potešujúca správa, Richard Hyža sa stal vicemajstrom okresu Skalica žiakov stredných škôl. Táto naša gbelská šachová nádej, ktorá navštevuje Gymnázium F. V. Sasinka v Skalici, len dokázala už vyššiu šachovú dospelosť. Rišo z osem hraných kôl 6 vyhral a 2 remizoval. Turnaj tak prešiel bez prehry a naviac remizoval aj s víťazom turnaja a pravdupovediac, mohol práve v tejto partii aj myslieť naviac. Richard Hyža ďalej postúpil na krajské majstrovstvá stredných škôl, kde mu budeme držať palce, aby sa ani v ešte silnejšej konkurencii nestratil.

RNDr. Peter Brunovský, PhD.

Zdroj: www.chess.sk

Prvý decembrový (TAJNIČKA).

autor: P.S.	ospanlivo	1. časť tajničky	zlostil (expr.)	Pomôcky: ASAM, BODI ATARAM, UNISSIMO	umláť	nuž (nár.)	krácame	zárodok rastliny	predložka	izolačná lepenka	potrava zo zvierat	orúbať, osekalo		symetrála	3. časť tajničky	nápis na zásielke
starorímska bohynia úrody				jeden (stupň, tal.)									starý otec (nem.)			
anglický šľachtický titul				2. časť tajničky popovok									ovocná záhrada kozácky náčelník			
klesli k zemi						štvorček (typ.) sídlo v Estónsku			sídlo v Dánsku horská lúka				MPZ Turecka indický štát			
platidlo v Macao					koniec modlitby vrstva trávy (odb.)					obradné stoly číselná lotéria						
ugrofínsky pojem duše				myslel si (kniž.) saľto							oáza (angl.) živočíchy muž, pohl.					
v poriadku				vrodený inštinkt južný plod strom			nenáročná obľnina hebko, páperovito					Martina (dom.) kotvisko				
	ochrana tovaru	pražské vez. hodiny rieka v Ghane						oblasť na Sahare st. plošná miera							farba v kartách	športový úbor
zaodej						asýrsky boh mesta Eridu film, mimo- zemšťan			osudové znamenie manželka Samašova				ECV Prievídza častica			
mesto v Brazílii					Ema (zdrob.) tu máš					Criminal Justice ECV Detva			nápev (hud.) ozn. rus. lietadiel			
4. časť tajničky																
nalievaná						český hokejista					inými slovami					

JEDNOU
VETOU

Tajnička z minulého čísla znie:
**Každý si želá dlho žiť,
ale nikto nechce byť starý.**
Výherca: Mária Rúsková

Súťaž o CD - správna odpoveď:

Zloženie kapely Veselá trojka Pavla Kršku je Pavel
Krška, Miroslav Hrdlička a Jaromír Kozelek.
Vyžrebovaný výherca: Jana Hricová

ADVENTNÁ DEDINKA

Gbely 6.12.2019 piatok

Program na pódiu

15:00 *Vianočné melódie – reprodukováaná hudba*

16:00 Základná umelecká škola

16:15 Deti z materskej školy

Rozžiarenie vianočného stromčeka

16:30 Chránový zbor Laetícia

16:50 SESTRY WINKLEROVÉ

17:20 Spevácky zbor Senior

17:40 MONIKA LIŽBETIN

18:15 DUŠAN GRÚŇ

Vianočné melódie – reprodukováaná hudba

Sprievodný program

15.00 Adventné trhy • zvonica šťastia

• Predajné stánky gbelských organizácií • punč • varené víno • cigánska pečienka

• med a medové výrobky, syry, adventné vence, vianočné dekorácie a iné

• vrádištské rohlíčky, trubičky, wafle • čerstvé škvarky z kotla

Program v DK

15.00 Tvorivé dielne

- tvorba ozdôb na stromček

• Výstava betlehemov

• Premietanie fotografií

HISTÓRIA ADVENTNEJ DEDINKY

• Výstava vianočných stromčekov

a fotografií: Zvieracia ríša

z Juhoafrickej republiky

• VYREZÁVANÝ BETLEHEM

16.45 PRÍCHOD MIKULÁŠA

17.30 VÍLA ELLA - 30 min.

• vstupné 1,- € - každé dieťa dostane balíček od Mikuláša

DECEMBER V GBELOCH

1. DECEMBER SLADKÁ ŇEDZELA NA ZAHORÍ

Mesto Gbely a Okresná organizácia Únie žien pozývajú na tradičné podujatie Sladká ňedzela na Záhorí dňa 1. decembra 2019 o 14.00 hodine v Dome kultúry Gbely. Prídte príjemne a sladko stráviť prvú adventnú nedeľu pri zákusku, kávičke či tvorivých dielňach pre deti i dospelých.

1. - 8. DECEMBER STOLNOTENISOVÉ ZÁPASY

Stolnotenisové zápasy
01.12.2019 Gbely - ŠK JÁŇAN Moravský Ján "B" (o 10.00 hodine)
08.12.2019 Gbely - ŠK JÁŇAN Moravský Ján "A" (o 10.00 hodine)
Miesto: telocvičňa ZUŠ Gbely.

1. - 8. DECEMBER ŠACHOVÉ ZÁPASY

Šachové zápasy ŠK Nafta Gbely:
4. liga 1.12.2019 Gbely C - Kopčany (o 10.00 hodine)
5. liga 7.12.2019 Gbely D - Skalica D (o 9.00 hodine)
3. liga 8.12.2019 Gbely B - ŠK Senica (o 10.00 hodine)

6. DECEMBER ADVENTNÁ DEDINKA

Mesto Gbely a SMM Gbely pozývajú všetkých do Adventnej dedinky v piatok 6. decembra 2019 od 15.00 hodiny pri dome kultúry. Program nájdete na zadnej strane mesačníka Gbelan. Viac informácií: 034 / 6621 764

8. DECEMBER VDOVOBRANÍ

Gbelské ochotnícke divadlo GBELÍK vás pozýva na reprízu divadelnej hry Vdovobraní, v dvoch predstaveniach v nedeľu 8.12.2019 o 14.30 a 17.00 hodine v Dome kultúry Gbely. Vstupenky si môžete zakúpiť v DK Gbely.

12. DECEMBER VIANOČNÝ KONCERT ZUŠ

Základná umelecká škola Gbely pozýva na Vianočný koncert žiakov ZUŠ Gbely. Koncert sa uskutoční vo štvrtok 12. decembra 2019 o 17.00 hodine v Dome kultúry Gbely. Súčasťou koncertu bude výstava výtvarných prác žiakov ZUŠ.

14. DECEMBER STOPÁRSKE PRETEKY

Kynologický klub Gbely pozýva v rámci 23. ročníka Záhoráckej zimnej ligy kynológov na stopárske preteky v sobotu 14. decembra 2019 o 8.30 hodine v areáli kynologického cvičiska v Gbeloch. O občerstvenie je postarané.

14. DECEMBER KUMPANOVÍ MUZIKANTI

Mesto Gbely a SMM Gbely pozývajú všetkých na Vianočný koncert dychovej hudby Kumpanovi muzikanti, ktorý sa uskutoční v sobotu 14. decembra 2019 o 16.00 hodine v dome kultúry. Vstupné 7€. Dôchodcovia a deti 5€.

17. DECEMBER VIANOČNÝ PRÍBEH

Základná škola s materskou školou Gbely pozýva na Vianočný príbeh v podaní detí z materskej školy, ktorý sa uskutoční v utorok 17. decembra 2019 o 16.00 hodine v Dome kultúry Gbely.

18. DECEMBER MALÝ PRINC

Základná škola s materskou školou Gbely pozýva na vystúpenie žiakov 1. stupňa pod názvom Malý princ, ktoré sa uskutoční v stredu 18. decembra 2019 o 17.00 hodine v Dome kultúry Gbely. Preneste sa spolu s nami do rozprávkového sveta.

28. DECEMBER DOBRÁ NOVINA

Spoločenstvo don Bosco organizuje kolednícku akciu na pomoc deťom tretieho sveta pod názvom Dobrá novina, ktorá sa uskutoční v sobotu 28. decembra 2019. Záujemcovia, ktorí by radi prijali koledníkov, sa môžu zapísať od 24. decembra v kostole.

31. DECEMBER SILVESTER PRE VŠETKY GENERÁCIE

Mesto Gbely a SMM Gbely pozývajú na Silvester pre všetky generácie. Hrá hudobná skupina Grafic. Informácie nájdete na druhej strane žltého vkladacieho listu.

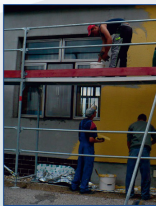
UČEBNÉ ODBORY

Elektromechanik:

- ✓ 3 – ročný učebný odbor
- ✓ zameranie silnoprúdová technika
- ✓ získanie výučného listu
- ✓ možnosť pokračovať v študijnom odbore a získať maturitnú skúšku
- ✓ získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti elektrotechnika - §21

Murár:

- ✓ 3 – ročný učebný odbor najmä pre chlapcov
- ✓ získanie výučného listu
- ✓ možnosť pokračovať v študijnom odbore a získať maturitnú skúšku

Krajkár:

- ✓ 3 – ročný učebný odbor najmä pre dievčatá
- ✓ získanie výučného listu
- ✓ možnosť pokračovať v študijnom odbore a získať maturitnú skúšku

2-ROČNÉ ODBORY

Výroba konfekcie:

- ✓ učebný odbor pre dievčatá i chlapcov
- ✓ získanie vysvedčenia o záverečnej skúške
- ✓ možnosť dokončiť nižšie stredné vzdelanie
- ✓ možnosť pokračovať v 3-ročnom učeb. odbore

Stavebná výroba:

- ✓ učebný odbor najmä pre chlapcov
- ✓ získanie vysvedčenia o záverečnej skúške
- ✓ možnosť dokončiť nižšie stredné vzdelanie
- ✓ možnosť pokračovať v 3-ročnom učeb. odbore

ČO PONÚKAME

- ✓ Vzdelanie v perspektívnych a žiadaných elektrotechnických odboroch.
- ✓ Vzdelávame pomocou najmodernejších didaktických pomôcok.
- ✓ Naše vzdelávacie odbory zahŕňajú osnovy potrebné k prijatiu na vysokú školu.
- ✓ Školský internát, ktorý je súčasťou školy.
- ✓ Pokrytie celej školy wifi sieťou s pripojením k neobmedzenému internetu.
- ✓ Školská jedáleň a bufet k dispozícii žiakom celý deň.
- ✓ Školské dielne a teda dostatok praktického vyučovania.
- ✓ Zváračská škola – zváračský kurz – zváračský preukaz.
- ✓ Možnosť získať vodičský preukaz.
- ✓ Reprezentácia školy v športových a vedomostných súťažiach.
- ✓ Skoršie uvoľňovanie žiakov z vyučovania na športové tréningy alebo inú záujmovú činnosť.
- ✓ Priestory na šport, množstvo ihrísk a posilňovňu pre žiakov zdarma počas celého roka.

SOŠ ELEKTROTECHNICKÁ GBELY

Stredná odborná škola elektrotechnická,
Učňovská 700/6, 908 45 Gbely
Telefón: 034/662 12 29, Fax: 034/662 11 91
e-mail: sougbely@zupa-tt.sk

www.sosegbely.edupage.org

Zriaďovateľ: **TRNAVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ**

Mechanik

MECHATRONIK

- ✓ 4 – ročný študijný odbor
- ✓ vhodný pre chlapcov i dievčatá
- ✓ maturitné vysvedčenie a výučný list
- ✓ získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti elektrotechnika - §21
- ✓ možnosť pokračovať v ďalšom štúdiu na vysokej škole

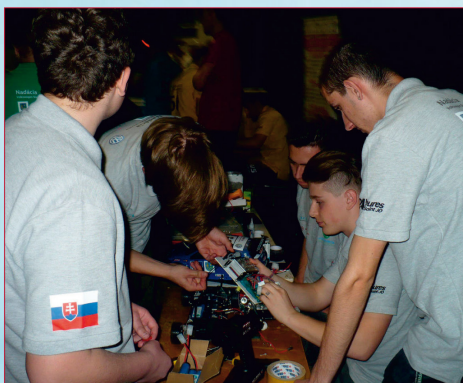
Získaš zručnosti:

- ✓ programovacie
- ✓ elektrické
- ✓ elektronické
- ✓ strojárske
- ✓ konštruktérske
- ✓ technologické

Naučíš sa:

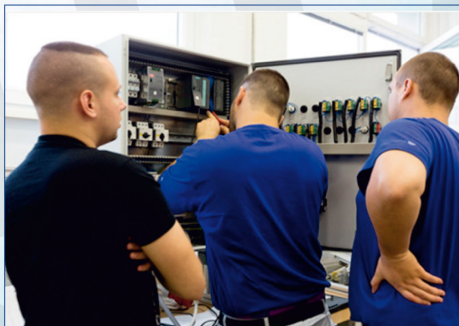
- ✓ pracovať v grafických CAD – CAM systémoch
- ✓ programovať CNC stroje
- ✓ navrhovať elektronické obvody
- ✓ používať a konštruovať zariadenia ovládané pomocou PLC

Mechanik

ELEKTROTECHNIK

- ✓ 4 – ročný študijný odbor
- ✓ vhodný pre chlapcov i dievčatá
- ✓ maturitné vysvedčenie a výučný list
- ✓ získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti elektrotechnika - §21
- ✓ možnosť pokračovať v ďalšom štúdiu na vysokej škole

Zameranie:

- ✓ silnoprúdová technika
- ✓ automatizačná technika

Naučíš sa:

- ✓ projektovať konštrukcie
- ✓ prevádzku a údržbu elektrotechnických inštalácií a elektrických zariadení
- ✓ programovať PLC zariadenia
- ✓ projektovať a vytvárať elektrotechnické inštalácie
- ✓ vytvárať a konštruovať automatizované elektronické systémy

Mechanik

POČÍTAČOVÝCH SIETÍ

- ✓ 4 – ročný študijný odbor
- ✓ vhodný pre chlapcov a dievčatá
- ✓ maturitné vysvedčenie a výučný list
- ✓ získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti elektrotechnika - §21
- ✓ možnosť pokračovať v ďalšom štúdiu na vysokej škole

Absolvent má vedomosti a zručnosti zo:

- ✓ sveta informačných technológií
- ✓ spracovania a prenosu informácií
- ✓ hardvéru a softvéru počítača a počítačových sietí
- ✓ tvorby a úpravy počítačovej grafiky a videa
- ✓ základov programovania a tvorby www stránky

Naučíš sa:

- ✓ vytvárať návrhy a realizovať komunikačné systémy
- ✓ diagnostikovať a odstraňovať chyby a poruchy na komunikačných systémoch
- ✓ základy z oblasti podnikania, manažmentu a marketingu v informatickej oblasti
- ✓ pracovať s CISCO technológiami a systémami, pod dohľadom CISCO inštruktora

KUMPANOVÍ MUZIKANTI

Kapelník: Vlado Kumpan

Foto: Jef Kratochvíl

www.vladokumpan.de

DOM KULTÚRY GBELY

14.12.2019 o 16.00 hodine

vstupné: 7€, dôchodcovia a deti: 5€
predaj vstupeniek v Dome kultúry Gbely

INFO: 034 / 6621 764 alebo kultura@gbely.sk

SILVESTER

2019

PRE VŠETKY GENERÁCIE

**31.12.2019
od 20.00 hodiny**

**Dom kultúry
GBELY**

**Hrá: hudobná skupina
GRAFIC**

Rezervácia a predpredaj vstupeniek od 2.-18.12.2019 v Dome kultúry Gbely.

Vstupné: 8,-€ (káva, minerálka, novoročný prípitok)

Od 19.12.2019 cena 10,- € • vstupenky bude možné kúpiť aj na mieste.

Viac informácií: Správa mestského majetku Gbely, spol. s r.o. | tel./fax.: 034/6621 764, kultura@gbely.sk